TEMĂ-CHEIE[1]
Art. 6 § 1 (latura civilă)
Arbitraj

(Ultima actualizare: 28.02.2025)

Introducere

Art. 6 nu exclude înființarea de instanțe de arbitraj în vederea soluționării anumitor litigii. Cu toate acestea, trebuie să se facă o distincție între arbitrajul voluntar și cel obligatoriu. Toate garanțiile prevăzute la art. 6 § 1 se vor aplica unui arbitraj obligatoriu (*Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010, pct. 49). În cazul unui arbitraj voluntar, în care clauza compromisorie a fost acceptată în mod liber, legal și neechivoc, părțile pot, în principiu, să renunțe la garanțiile prevăzute la art. 6 (*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 94-96).

Principii extrase din jurisprudența actuală

Principii generale:

- Art. 6 nu exclude constituirea de instanțe de arbitraj în vederea soluționării anumitor litigii [*Transado – Transportes Fluviais Do Sado, S.A. împotriva Portugaliei* (dec.), 2003; *Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010, pct. 48; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 94]. Deoarece clauzele compromisorii au avantaje incontestabile pentru persoana în cauză, precum și pentru administrarea justiției, acestea nu încalcă, în principiu, Convenția [*Tabbane împotriva Elveției* (dec.), 2016, pct. 25; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 94].
- Cu toate acestea, trebuie să se facă o distincție între arbitrajul voluntar și cel obligatoriu. În cazul unui arbitraj obligatoriu, unde arbitrajul este impus prin lege, părțile nu au posibilitatea de a-și scoate litigiul de sub jurisdicția instanței de arbitraj. În consecință, instanța de arbitraj trebuie să ofere garanțiile prevăzute la art. 6 § 1 (*Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010, pct. 49; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 95; *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 174, 181). Natura *sui generis* a litigiilor legate de fotbal nu este suficientă pentru a priva persoanele de garanțiile unui proces echitabil prevăzute la art. 6 § 1 (*Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 180).
- Arbitrajul voluntar nu ridică, în principiu, nicio problemă în temeiul art. 6 § 1, deoarece este încheiat în mod liber [*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 96; *Apollo Engineering Limited împotriva Regatului Unit* (dec.), 2019, pct. 38]. Acceptarea unei clauze compromisorii trebuie să fie „liberă, legală și neechivocă" pentru a fi considerată o renunțare la garanțiile prevăzute la art. 6 § 1 (*Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010, pct. 48; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 96; *Beg S.p.a. împotriva Italiei*, 2021, pct. 127). Cu toate acestea, atunci când părțile sunt de acord cu arbitrajul, acest lucru nu

[1] Întocmită de Grefă. Nu obligă Curtea.

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

implică în mod automat faptul că au renunțat în mod neechivoc la toate drepturile lor în temeiul art. 6 § 1 (a se vedea *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 121-123, pentru o evaluare a faptului dacă alegerea reclamantului a fost „neechivocă" sau, cu alte cuvinte, dacă reclamantul a renunțat în cunoștință de cauză la dreptul său de a-și vedea litigiul soluționat de o instanță independentă și imparțială; a se vedea și *Beg S.p.a. împotriva Italiei*, 2021, pct. 136-143, pentru o evaluare a faptului dacă societatea reclamantă a renunțat în mod neechivoc atât la garanția imparțialității, cât și la așteptarea ca instanțele naționale să se asigure că sentința arbitrală respectă normele relevante, inclusiv cele referitoare la imparțialitatea arbitrilor).

- Chiar și atunci când arbitrajul nu este impus prin lege, acesta nu poate fi considerat voluntar. De exemplu, în cauza *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, refuzul de a accepta clauza compromisorie ar fi avut consecințe negative pentru viața profesională a celui de-al doilea reclamant, astfel încât Curtea a considerat că acesta nu a acceptat această clauză în mod liber și neechivoc (pct. 113-115).
- În anumite cazuri, arbitrajul nu poate fi nici obligatoriu, nici voluntar, ci poate fi impus reclamantului de către terți (a se vedea *Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010, pct. 50, pentru un acord de supunere la arbitraj încheiat între societatea la care reclamantul era acționar minoritar și acționarul principal al acestei societăți).

Aplicabilitatea art. 6 § 1:

- Dreptul de a recupera sumele acordate de instanța de arbitraj este considerat un „drept civil" în sensul art. 6. Prin urmare, art. 6 § 1 se aplică procedurilor inițiate în fața instanțelor ordinare pentru a anula o sentință arbitrală (*Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei*, 1994, pct. 40; a se vedea și *Xavier Lucas împotriva Franței*, 2022, pct. 29-32).
- Plata despăgubirilor către un club de fotbal privește drepturi de natură pecuniară și rezultă dintr-o relație contractuală între persoane private. Prin urmare, acestea sunt drepturi „civile" în sensul art. 6 (*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 57; *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 159).
- Retrogradarea de la statutul de arbitru de „nivel superior" la cel de arbitru „provincial" și efectul negativ asupra carierei profesionale a unui arbitru asistent, precum și pierderea de venituri care rezultă din aceasta, sunt suficiente pentru a stabili că drepturile în cauză sunt „civile" (*Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 160).
- În cazul unei proceduri disciplinare în fața organismelor profesionale și în contextul în care dreptul de a exercita o profesie este în joc din cauza unei suspendări de doi ani, nu există nicio îndoială cu privire la natura „civilă" a drepturilor în cauză (*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 58; a se vedea și *İbrahim Tokmak împotriva Turciei*, 2021, pct. 65, privind o sancțiune care duce la anularea licenței unui arbitru de fotbal).
- În cazul în care procedurile disciplinare în fața organismelor profesionale au fost instituite ca răspuns la declarații făcute public (la televiziune sau pe rețelele de socializare), se poate considera că procedura în cauză aduce atingere exercitării dreptului la libertatea de exprimare, care constituie un „drept civil" în sensul art. 6 § 1 (*Sedat Doğan împotriva Turciei*, 2021, pct. 20, privind sancțiunile disciplinare aplicate managerului unui club de fotbal; *İbrahim Tokmak împotriva Turciei*, 2021, pct. 15, privind o sancțiune disciplinară aplicată unui arbitru de fotbal).
- Procedura disciplinară împotriva unui jucător profesionist de fotbal, care are ca rezultat suspendarea sa pentru mai multe meciuri, are un efect negativ asupra drepturilor pecuniare ale clubului său de fotbal și, prin urmare, aduce atingere „drepturilor civile" ale

acestuia în sensul art. 6 § 1 (*Naki și AMED Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği împotriva Turciei*, 2021, pct. 20).

- Cu toate acestea, suspendarea din orice activitate legată de fotbal a jucătorilor de fotbal amatori nu vizează drepturi de natură pecuniară, făcând inaplicabil art. 6 § 1. În cauza *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, Curtea a observat că jucătorii de fotbal amatori joacă fără a fi remunerați. Prin urmare, spre deosebire de fotbaliștii profesioniști (plătiți pentru timpul petrecut în competiție și la antrenamente), fotbaliștilor amatori doar li se rambursează cheltuielile efectuate, astfel încât o suspendare a activității legate de fotbal să nu pună în pericol dreptul de a exercita o profesie. Deși reclamanții din cauza *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, au susținut că este o practică obișnuită în Turcia ca jucătorii care joacă în ligile de fotbal pentru amatori să primească un salariu sau alte beneficii de la cluburile lor, Curtea a observat că reclamanții nu au prezentat o copie a niciunui acord încheiat cu clubul lor sau o dovadă a plăților/altor beneficii. Prin urmare, reclamanții nu au reușit să demonstreze că litigiul în cauză era de natură pecuniară (pct. 155).

Instanțele de arbitraj ca „o altă procedură de anchetă sau reglementare internațională”:

- O cauză cu care a fost deja sesizată o instanță internațională de arbitraj poate fi considerată ca fiind deja subiectul „unei alte proceduri de anchetă sau reglementare internațională” și, prin urmare, inadmisibilă în conformitate cu art. 35 § 2 lit. b) din Convenție [*Le Bridge Corporation LTD S.R.L. împotriva Moldovei* (dec.), 2018, pct. 22-33, în ceea ce privește Tribunalul Arbitral al Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții, „ICSID”). Reclamantul în cadrul procedurii de la Strasbourg a fost Le Bridge, o persoană juridică, în timp ce reclamantul în cadrul procedurii ICSID a fost Franck Charles Arif, o persoană fizică și investitor. Cu toate acestea, Curtea a considerat că respectiva cauză este în esență aceeași, deoarece Arif deținea 100% din acțiunile societății reclamante și era, de asemenea, directorul general și a semnat formularul de cerere în această calitate atunci când a introdus cauza în fața Curții.
- În cauza *OAO Neftianaia Kompania Iukos împotriva Rusiei*, 2011, Curtea nu a examinat dacă Curtea Permanentă de Arbitraj de la Haga ar putea fi considerată „o altă procedură de anchetă sau reglementare internațională”, deoarece părțile în procedura de arbitraj și în procedura aflată pe rolul Curții erau diferite și, prin urmare, aspectele nu erau „în mod esențial aceleași” în sensul art. 35 § 2 lit. b) din Convenție (pct. 519-526).

Răspunderea statelor pentru actele și omisiunile instanțelor de arbitraj:

- Deși Curtea de Arbitraj Sportiv (CAS) nu era nici o instanță de stat, nici o altă instituție de drept public, ci o entitate înființată în cadrul unei fundații de drept privat, instanțele elvețiene erau competente să stabilească validitatea deciziilor CAS, iar Curtea Supremă Federală respinsese recursurile reclamanților, dând astfel forță de lege sentințelor arbitrale în cauză. Prin urmare, era angajată răspunderea statului pârât și Curtea era competentă *ratione personae* (*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 65-67).
- În mod similar, Curtea a fost competentă *ratione personae* să examineze capetele de cerere referitoare la actele și omisiunile Camerei de Arbitraj a Camerei de Comerț din Roma (o entitate de drept public), astfel cum au fost validate de instanțele interne italiene (*Beg S.p.a. împotriva Italiei*, 2021, pct. 63-66).

Accesul la o instanță:

- Dreptul de acces la o instanță nu presupune ca o cauză să fie înaintată instanțelor ordinare, instanțe de drept clasic, integrate în cadrul mecanismului judiciar standard al statului. În

schimb, formularea „instanță” a art. 6 § 1 poate cuprinde un organism înființat pentru a soluționa un număr limitat de probleme specifice (*Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*, 1986, pct. 201; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 94; *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 173).

- O persoană poate renunța la dreptul său de a fi audiată de o instanță judecătorească prin acceptarea unei clauze compromisorii. Renunțarea, care prezintă avantaje incontestabile pentru persoana în cauză, precum și pentru administrarea justiției, nu contravine în principiu Convenției [*Pastore împotriva Italiei* (dec.), 1999; *Eiffage SA și alții împotriva Elveției* (dec.), 2009; *Tabbane împotriva Elveției* (dec.), 2016, pct. 25; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 94].
- În cazul în care accesul la instanță este limitat, de exemplu din cauza imunității unei organizații internaționale față de jurisdicția internă, procedurile arbitrale pot fi o alternativă rezonabilă pentru protejarea drepturilor prevăzute de Convenție [*Klausecker împotriva Germaniei* (dec.), 2015, pct. 71-76].
- În cazul în care instanțele naționale și de arbitraj furnizează decizii convingătoare, detaliate și motivate cu privire la motivele pentru care nu sunt competente să soluționeze un litigiu, restrângerea dreptului de acces la o instanță nu poate fi disproporționată față de scopurile legitime urmărite, cum ar fi buna administrare a justiției și caracterul efectiv al hotărârilor instanțelor naționale și, prin urmare, nu constituie o încălcare a Convenției (*Ali Riza împotriva Elveției*, 2021, pct. 85-98).

Instanță instituită de lege:

- O instanță de arbitraj va fi considerată o „instanță instituită de lege” în sensul art. 6 § 1 dacă îndeplinește anumite criterii, astfel cum sunt stabilite în *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pentru Curtea de Arbitraj Sportiv. Curtea a statuat că, deși CAS își derivă autoritatea dintr-o fundație de drept privat, aceasta se bucură de competență deplină pentru a soluționa, pe baza normelor de drept și în urma unei proceduri desfășurate într-un mod stabilit, toate problemele de fapt și de drept care îi sunt prezentate în contextul litigiilor cu care este sesizată. Deciziile sale au oferit o soluție de tip judiciar la aceste litigii; împotriva lor s-a formulat recurs la Curtea Supremă Federală. Această din urmă instanță a considerat deciziile arbitrale ale CAS drept „hotărâri autentice, comparabile cu cele ale unei instanțe a statului”. Atunci când s-a pronunțat asupra cauzelor reclamanților, prin efectul combinat al Legii federale privind dreptul internațional privat și al jurisprudenței Curții Supreme Federale, CAS a avut astfel aspectul unei „instanțe instituite de lege” în sensul art. 6 § 1 din Convenție (pct. 149).

Procedură contradictorie – Ședință publică:

- Principiile relevante în temeiul art. 6 § 1 în acest context se aplică ședințelor în fața instanțelor de arbitraj (*Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010, pct. 53; *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 182-183); pentru un exemplu în care nu a fost solicitată o ședință, a se vedea *Ali Riza împotriva Elveției*, 2021, pct. 113-119.
- Art. 6 § 1 nu exclude o renunțare liberă, expresă sau tacită, la dreptul la o ședință publică (*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 180-181). Se poate renunța în mod valabil la dreptul la o ședință publică chiar și în cadrul procedurii judiciare; prin urmare, același lucru este valabil și pentru procedurile de arbitraj, al căror scop este adesea evitarea publicității [*Suovaniemi și alții împotriva Finlandei* (dec.), 1999]. Astfel, lipsa unei ședințe publice în arbitraj nu face, în sine, procedura de arbitraj nerezonabilă [*Klausecker împotriva Germaniei* (dec.), 2015, pct. 74; *Kolgu împotriva Turciei* (dec.), 2013, pct. 44-45), mai ales

dacă reclamantul a ales procedura de arbitraj în locul procedurii în fața instanțelor civile ordinare [*ibidem* (dec.), 2013, pct. 36-47].

Independență și imparțialitate:

- Atunci când reclamanții au motive și posibilitatea de a contesta independența și imparțialitatea arbitrului, dar nu urmăresc o astfel de modalitate, se consideră că au renunțat fără echivoc la dreptul lor la o instanță imparțială [*Suovaniemi și alții împotriva Finlandei* (dec.), 1999]. Dimpotrivă, atunci când se ridică o astfel de problemă, procedura de arbitraj trebuie să ofere garanțiile prevăzute la art. 6 § 1, chiar și în cazul unui arbitraj voluntar. În acest caz, nu se poate considera că reclamantul a renunțat „fără echivoc" la dreptul său la o instanță independentă și imparțială (*Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 121-123; *Beg S.p.a. împotriva Italiei*, 2021, pct. 136-143).
- Curtea a examinat problema renunțării la dreptul la o instanță imparțială în contextul procedurii de arbitraj, fără a trebui să decidă dacă o renunțare similară ar fi valabilă în contextul procedurii pur judiciare (*Beg S.p.a. împotriva Italiei*, 2021, pct. 141).
- Modul de numire a membrilor unei instanțe nu aduce atingere, în sine, independenței și imparțialității acestui organ jurisdicțional, cu condiția ca, odată numiți, membrii să nu fie supuși niciunei presiuni, să nu primească instrucțiuni și să își îndeplinească atribuțiile în deplină independență (*Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 209).
- În cazul în care există legături puternice și organizatorice între consiliul de administrație și comisia de arbitraj a unei federații de fotbal, deficiențele structurale ale celei din urmă din cauza competențelor vaste acordate consiliului de administrație în ceea ce privește organizarea și funcționarea acestuia reprezintă un motiv legitim de a pune la îndoială faptul că membrii comisiei de arbitraj acționează cu independența și imparțialitatea necesare (*Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 222). Acesta este, în special, cazul în care durata mandatului membrilor comitetului de arbitraj este aceeași cu cea a consiliului de administrație, precum și cazul în care membrii comitetului de arbitraj nu sunt ținuți de nicio regulă de conduită profesională. În plus, comisia de arbitraj, care soluționează litigiile contractuale dintre cluburi și jucătorii lor, ar putea să nu acționeze în mod independent și imparțial atunci când consiliul de administrație, care numește membrii comisiei de arbitraj, este compus în principal din foști membri sau manageri ai cluburilor de fotbal, influențând astfel componența comisiei de arbitraj în favoarea cluburilor de fotbal (pct. 201 -223).

Durata procedurii:

- Durata procedurii de arbitraj este luată în considerare nu numai pentru procedura de arbitraj în sine (*Deservire SRL împotriva Moldovei*, 2009, pct. 48), ci și la evaluarea duratei generale a procedurii (*Stechauner împotriva Austriei*, 2010, pct. 43; *Puchstein împotriva Austriei*, 2010, pct. 39).

Punerea în aplicare a deciziei arbitrale:

- Neexecutarea unei decizii arbitrale poate duce la o încălcare a art. 6 § 1 (*Ostapenko împotriva Ucrainei*, 2007, pct. 40-42; *Marini împotriva Albaniei*, 2007, pct. 130-135; *Regent Company împotriva Ucrainei*, 2008, pct. 59-60).

Exemple notabile

- *Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*, 1986 – Acces la o instanță independentă și la instanța de arbitraj ca „instanță legală" (neîncălcare a art. 6 § 1);

- *Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei*, 1994 – Anulare printr-o măsură legislativă a unei sentințe arbitrale care stabilește existența unei datorii a statului (încălcare a art. 6 § 1);
- *Suovaniemi și alții împotriva Finlandei* (dec.), 1999 – Renunțare la dreptul de acces la o instanță; contestare a imparțialității unui arbitru (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Pastore împotriva Italiei* (dec.), 1999 – Renunțare la dreptul de acces la o instanță în favoarea arbitrajului (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Transado Transportes Fluviais Do Sado S.A. împotriva Portugaliei* (dec.), 2003 – Renunțare la anumite drepturi în temeiul art. 6 § 1 în fața instanței de arbitraj (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Regent Company împotriva Ucrainei*, 2008 – Neexecutare continuă a unei sentințe arbitrale definitive (încălcare a art. 6 § 1);
- *Eiffage SA și alții împotriva Elveției* (dec.), 2009 – Renunțare la dreptul de acces la o instanță prin încheierea unui contract cu Organizația Europeană pentru Cercetări Nucleare (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Granos Organicos Nacionales S.A. împotriva Germaniei* (dec.), 2010 – Atunci când este de competența instanțelor judecătorești să decidă dacă clauza compromisorie este nulă, nu există nicio obligație pentru reclamant de a prezenta mai întâi cazul în fața unei instanțe de arbitraj înainte de a invoca instanțele judecătorești (admisibilă);
- *Suda împotriva Republicii Cehe*, 2010 – Obligație de a se supune arbitrajului ca urmare a unei clauze convenite de terți (încălcare a art. 6 § 1);
- *Kolgu împotriva Turciei* (dec.), 2013 – Lipsa unei ședințe publice în cadrul unei proceduri de arbitraj între un jucător de fotbal și clubul său în fața Comisiei de Arbitraj a Federației Turce de Fotbal (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Klausecker împotriva Germaniei* (dec.), 2015 – Restrângeri ale dreptului la exercitarea accesului la instanțele naționale în vederea revizuirii unei proceduri de recrutare în fața Oficiului European de Brevete la momentul când o procedură alternativă rezonabilă (arbitraj) a fost disponibilă (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Tabbane împotriva Elveției* (dec.), 2016 – Renunțare la dreptul de recurs împotriva unei sentințe arbitrale (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Le Bridge Corporation LTD S.R.L. împotriva Moldovei* (dec.), 2018 – Aceleași plângeri au fost depuse de către reclamant la o altă procedură de anchetă sau reglementare internațională, Tribunalul Arbitral ICSID (inadmisibilă – în esență aceeași);
- *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018 – Contestarea independenței și imparțialității Curții de Arbitraj Sportiv (neîncălcare a art. 6 § 1); lipsa unei ședințe publice (încălcare a art. 6 § 1);
- *Apollo Engineering Limited împotriva Regatului Unit* (dec.), 2019 – Renunțare la anumite garanții ale art. 6 § 1 prin acceptarea unei clauze compromisorii (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Bakker împotriva Elveției* (dec.), 2019 – Reclamantul a primit din partea CAS o sancțiune care a avut ca efect interzicerea pe viață a exercitării profesiei sale (ciclist profesionist); acesta s-a plâns de încălcarea dreptului său la un proces echitabil în fața Curții Federale (inadmisibilă - în mod vădit nefondată);
- *Promimpro Exports and Imports Limited și Sinequanon Invest împotriva Ucrainei* (dec.), 2019 – Neexecutarea unei sentințe arbitrale (inadmisibilă – incompatibilă *ratione personae*);
- *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020 – Independența și imparțialitatea Comisiei de Arbitraj a Federației Turce de Fotbal (încălcarea art. 6 § 1); suspendarea pentru un an a jucătorilor

amatori de fotbal din orice activitate legată de fotbal (inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*);

- *Mediation Berti Sports împotriva Turciei* (dec.), 2020 – Lipsa unui „drept civil", deoarece legislația internă de reglementare a activității fotbalistice nu recunoștea pretențiile formulate de o persoană juridică în temeiul unui contract de reprezentare în fotbal și nu acorda calitate procesuală persoanelor juridice în fața Federației Turce de Fotbal (inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*);
- *Sedat Doğan împotriva Turciei, Naki și Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği împotriva Turciei, İbrahim Tokmak împotriva Turciei*, 2021 – Independența și imparțialitatea Comisiei de Arbitraj a Federației Turce de Fotbal în ceea ce privește sancțiunile aplicate managerului unui club de fotbal, unui jucător profesionist și unui arbitru profesionist (încălcarea art. 6 § 1 în cele trei cazuri; în al doilea caz, numai în ceea ce privește clubul de fotbal care a contestat pe plan intern sancțiunea aplicată unuia dintre jucătorii săi și inadmisibilă în ceea ce privește jucătorul de fotbal);
- *Beg S.p.a. împotriva Italiei*, 2021 – Lipsa de imparțialitate a unuia dintre arbitrii Camerei de Arbitraj a Camerei de Comerț din Roma, din cauza legăturilor sale profesionale anterioare și paralele (inclusiv rolul său de avocat în acțiunile civile paralele) cu societatea care controla partea adversă în procedura de arbitraj (încălcarea art. 6 § 1);
- *Ali Riza împotriva Elveției*, 2021 – Restrângerea dreptului de acces la o instanță în fața Curții de Arbitraj Sportiv (CAS) și a Curții Supreme Federale elveține (neîncălcarea art. 6 § 1); lipsa unei ședințe publice și pretinsa nerespectare a principiului egalității armelor (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Xavier Lucas împotriva Franței*, 2022 – Decizie excesiv de formalistă prin care s-a constatat că o cale de atac privind o cerere de anulare a unei sentințe arbitrale este prescrisă pentru netrimiterea acesteia pe cale electronică, cu toate obstacolele practice. Aplicabilitatea art. 6 § 1 (admisibilă – *ratione materiae*; încălcarea art. 6 § 1).

Cauze care intră sub incidența art. 6 (penal)

- *Deweer împotriva Belgiei*, 1980: Impunerea unei amenzi prin intermediul unei tranzacții sub constrângerea închiderii provizorii a unității reclamantei (încălcarea art. 6 § 1);
- *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020: Procedură disciplinară care a avut ca rezultat suspendarea reclamanților pentru un an din orice activitate legată de fotbal, pct. 153-154 (inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*).

Arbitrajul din perspectiva altor articole din Convenție

Art. 7:

- *Platini împotriva Elveției* (dec.), 2020; Decizie arbitrală având ca rezultat suspendarea disciplinară într-un context sportiv profesionist; decizie bazată pe Codul disciplinar al FIFA și impusă de organele sale judiciare (inadmisibilă - incompatibilă *ratione materiae*).

Art. 8:

- *Platini împotriva Elveției* (dec.), 2020; Decizie arbitrală care a avut ca rezultat suspendarea disciplinară în contextul sportului profesionist (inadmisibilă – în mod vădit nefondată).

Art. 10:

- *Sedat Doğan împotriva Turciei*, *Naki și Amed Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği împotriva Turciei*, *İbrahim Tokmak împotriva Turciei*, 2021: Sancțiuni disciplinare și sportive și amenzi

aplicate de Federația Turcă de Fotbal, fără o justificare adecvată, pentru comentarii făcute în cadrul unui program TV și pe rețelele de socializare (încălcare).

Art. 11:

- *Federația Sindicatelor Lucrătorilor Offshore și alții împotriva Norvegiei* (dec.), 2002: Interzicere a grevei prin ordonanța guvernului care prevede arbitrajul obligatoriu al statului (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Asociația absolvenților de studii universitare împotriva Islandei* (dec.), 2018, pct. 28-35: Legislație care introduce restricții privind greva sindicală și impunerea arbitrajului obligatoriu (inadmisibilă – în mod vădit nefondată).

Art. 1 din Protocolul nr. 1:

- *Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei*, 1994, pct. 61-62 și 73-75: Sentințele arbitrale care au forță de hotărâri definitive și sunt executorii, sunt considerate „bunuri" în sensul art. 1 din Protocolul nr. 1; neplata de către stat a sentințelor arbitrale (încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1);
- *Transado-Transportes Fluviais Do Sado S.A. împotriva Portugaliei* (dec.), 2003: Pretinsă privare de proprietate fără acordarea de despăgubiri ca urmare a interpretării de către o instanță de arbitraj a unui contract de concesiune; nicio intervenție ce poate fi atribuită autorităților statului (inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*);
- *Regent Company împotriva Ucrainei*, 2008, pct. 61-62; Neexecutare continuă a unei sentințe arbitrale (încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1);
- *Sedelmayer împotriva Germaniei* (dec.), 2009: Neexecutare continuă a unei sentințe arbitrale împotriva unui alt stat (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Kin-Stib și Majkic împotriva Serbiei*, 2010, pct. 83-85: Neexecutare parțială a unei sentințe arbitrale (încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1);
- *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020: Sancțiunea disciplinară impusă de comisia de arbitraj, care ar fi privat reclamanții de veniturile lor viitoare (inadmisibilă - incompatibilă *ratione materiae*);
- *BTS Holding, a.s. împotriva Slovaciei*, 2022, pct. 71-73: Neexecutare a unei sentințe arbitrale impusă de Camera Internațională de Comerț (încălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1).

Recapitularea principiilor generale

- Principii generale ale dreptului de acces la o instanță *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 92-96; *Ali Riza împotriva Elveției*, 2021, pct. 72-77.
- Principii generale privind o instanță imparțială și independentă instituită de lege: *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 138-144; *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, 2020, pct. 194-200.
- Principii generale ale dreptului la o ședință publică: *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, 2018, pct. 175-177; *Ali Riza împotriva Elveției*, 2021, pct. 113-115.

Trimiteri suplimentare

Documente ale Consiliului Europei:

- Rezoluția APCE 2151 (2017) privind compatibilitatea cu drepturile omului a arbitrajului stat-investitor în acordurile internaționale de protecție a investițiilor

- Manual privind „Procedurile disciplinare și de arbitraj ale mișcării sportive” (pentru uzul autorităților judiciare)
- Manual privind „Protecția drepturilor omului în Europa în contextul procedurilor disciplinare și de arbitraj ale organizațiilor sportive - Manual de bune practici nr. 5 (2018)”

PRINCIPALELE TRIMITERI JURISPRUDENȚIALE

Hotărâri de principiu

- *Mutu și Pechstein împotriva Elveției*, nr. 40575/10 și 67474/10, 2 octombrie 2018 (neîncălcarea art. 6 § 1 în ceea ce privește pretinsa lipsă de independență și imparțialitate a CAS; încălcarea art. 6 § 1 din cauza lipsei unei ședințe publice în fața CAS);
- *Ali Rıza și alții împotriva Turciei*, nr. 30226/10 și alte 4, 28 ianuarie 2020 (încălcarea art. 6 § 1);

Alte cauze care intră sub incidența art. 6 (civil):

- *Bramelid și Malmström împotriva Suediei*, raportul Comisiei 31, nr. 8588/79 și 8589/79, 12 decembrie 1983 (încălcarea art. 6 § 1);
- *Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*, 8 iulie 1986, Seria A nr. 102 (neîncălcarea art. 1 din Protocolul nr. 1, art. 14 coroborat cu art. 1 din Protocolul nr. 1, a art. 6 § 1 și a art. 13);
- *Rafinăriile grecești Stran și Stratis Andreadis împotriva Greciei*, 9 decembrie 1994, Seria A nr. 301-B (încălcarea art. 6 § 1 și a art. 1 din Protocolul nr. 1; neîncălcarea art. 6 § 1 cu privire la durata procedurii);
- *Suovaniemi și alții împotriva Finlandei* (dec.), nr. 31737/96, 23 februarie 1999 (inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Pastore împotriva Italiei* (dec.), nr. 46483/99, 25 mai 1999 (art. 6 § 1: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Transado-Transportes Fluviais Do Sado S.A. împotriva Portugaliei* (dec.), nr. 35943/02, 16 decembrie 2003 (art. 6 § 1: inadmisibilă – în mod vădit nefondată; art. 1 din Protocolul nr. 1: inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*);
- *Regent Company împotriva Ucrainei*, nr. 773/03, 3 aprilie 2008 (încălcarea art. 6 § 1 și a art. 1 din Protocolul nr. 1);
- *Eiffage SA și alții împotriva Elveției* (dec.), nr. 1742/05, 15 septembrie 2009 (art. 6 § 1: inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*; art. 13: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Granos Organicos Nacionales S.A. împotriva Germaniei* (dec.), nr. 19508/07, 12 octombrie 2010 (art. 6 considerat separat și coroborat cu art. 14: admisibilă);
- *Suda împotriva Republicii Cehe*, nr. 1643/06, 28 octombrie 2010 (încălcarea art. 6 § 1);
- *Kolgu împotriva Turciei* (dec.), nr. 2935/07, 27 august 2013 (art. 6: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Klausecker împotriva Germaniei* (dec.), nr. 415/07, 6 ianuarie 2015 (art. 6: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Tabbane împotriva Elveției* (dec.), nr. 41069/12, 1 martie 2016 (art. 6: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Le Bridge Corporation LTD S.R.L. împotriva Moldovei* (dec.), nr. 48027/10, 27 martie 2018 (art. 6 § 1 și art. 1 din Protocolul nr. 1: inadmisibilă – în esență aceeași);

- *Apollo Engineering Limited împotriva Regatul Unit* (dec.), nr. 22061/15, 2 iulie 2019 (art. 6 § 1: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Bakker împotriva Elveției* (dec.), nr. 7198/07, 3 septembrie 2019 (art. 6: inadmisibilă – în mod vădit nefondată);
- *Promimpro Exports and Imports Limited și Sinequanon Invest împotriva Ucrainei* (dec.), nr. 32317/10, 10 septembrie 2019 (art. 6, art. 13 și art. 1 din Protocolul nr. 1: inadmisibilă – incompatibilă *ratione personae*);
- *Mediation Berti Sports împotriva Turciei* (dec.), nr. 63859/12, 12 mai 2020 (art. 6 § 1: inadmisibilă – incompatibilă *ratione materiae*);
- *Sedat Doğan împotriva Turciei*, nr. 48909/14, 18 mai 2021 (încălcarea art. 6 § 1 și a art. 10);
- *Naki și AMED Sportif Faaliyetler Kulübü Derneği împotriva Turciei*, nr. 48924/16, 18 mai 2021 (încălcarea art. 6 § 1 și a art. 10);
- *İbrahim Tokmak împotriva Turciei*, nr. 54540/16, 18 mai 2021 (încălcarea art. 6 § 1 și a art. 10);
- *Beg S.p.a. împotriva Italiei*, nr. 5312/11, 20 mai 2021 (încălcarea art. 6 § 1);
- *Ali Riza împotriva Elveției*, nr. 74989/11, 13 iulie 2021 (neîncălcarea art. 6 § 1);
- *Xavier Lucas împotriva Franței*, nr. 15567/20, 9 iunie 2022 (încălcarea art. 6 § 1).